

शासन प्रणाली र सरकार(संघीय प्रादेशिक र स्थानीय)
Governance System & Government(Federal, Provincial & Local)

खेमराज सापकोटा
शाखा अधिकृत(नेपाल सरकार)

१. शासन भन्नाले के बुझिन्छ ?
  - राज्य संचालन गर्ने कला
२. नेपाल राज्यको संरचना सम्बन्धी व्यवस्था नेपालको संविधानको कुन धारामा गरिएको छ ?
  - धारा ५६
३. नेपालको शासकीय स्वरूप सम्बन्धी व्यवस्था नेपालको संविधानको कुन धारामा गरिएको छ ?
  - धारा ७४
४. नेपालको संविधान अनुसार नेपालको राज्य संरचना कति तहको हुने व्यवस्था गरेको छ ?
  - ३ तहको (संघ प्रदेश र स्थानीय तह)
५. नेपालको संविधानको कुन धारामा संघीय मन्त्रीपरिषद् गठन सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ ?
  - धारा ७६
६. नेपालको संविधानले संघीय मन्त्रीपरिषद् कति सदस्यीय हुने व्यवस्था गरेको छ ?
  - बढिमा २५ सदस्यीय (प्रधानमन्त्री उपप्रधानमन्त्री मन्त्री तथा राज्यमन्त्री सहित)
७. संघीय शासन प्रणाली भन्नाले के बुझिन्छ ?
  - एक भन्दा बढि तहको सरकार हुने प्रणाली
८. नेपाल गणतन्त्र मुलुकको रूपमा कहिले घोषणा भयो ?
  - वि सं २०६५ जेठ १५
९. सरकार प्रमुख र राज्य प्रमुख पद फरक फरक हुने शासन प्रणाली कुन हो ?
  - संसदीय शासन प्रणाली
१०. सरकारका प्रमुख ३ अंगहरु भन्नाले कुन कुन बुझ्न सकिन्छ ?
  - कार्यपालिका व्यवस्थापिका र न्यायपालिका
११. संसदीय शासन प्रणालीको जननी भनेर कुन देशलाई चिनिन्छ ?
  - बेलायत
१२. नेपालको संघीय व्यवस्थापिका कति सदनात्मक रहेको छ ?
  - २ सदनात्मक (प्रतिनिधि सभा र राष्ट्रिय सभा)
१३. नेपालको संविधान अनुसार प्रतिनिधि सभामा जम्मा कति सदस्य रहन्छन ?
  - २७५ सदस्य(१६५ प्रत्यक्ष निर्वाचित र ११० समानुपातिक पद्धति बाट निर्वाचित)
१४. प्रतिनिधि सभाको कार्यकाल कति वर्षको हुन्छ ?
  - ५ वर्ष
१५. तल्लो सदन भन्नाले कुन सदनलाई बुझ्न सकिन्छ ?
  - प्रतिनिधि सभा
१६. माथिल्लो सदन/स्थायी सदन भन्नाले कुन सदनलाई बुझ्न सकिन्छ ?
  - राष्ट्रिय सभा
१७. राष्ट्रिय सभा जम्मा कति सदस्य हुने व्यवस्था छ ?
  - ५९ सदस्य

१८. राष्ट्रिय सभा सदस्यको कार्यकाल कति वर्षको हुन्छ ?
- ६ वर्ष
१९. नेपालको प्रदेश व्यवस्थापिका कति सदनात्मक रहेको छ ?
- एक सदनात्मक
२०. प्रधानमन्त्रीको नियुक्ती कसले गर्छ ?
- राष्ट्रपतिले
२१. मुख्य मन्त्रीको नियुक्ती कसले गर्ने व्यवस्था छ ?
- प्रदेश प्रमुखले
२२. प्रतिनिधि र प्रदेश सभा सदस्य कुन प्रणालीबाट निर्वाचित हुन्छन् ?
- प्रत्यक्ष निर्वाचन र समानुपातीक दुवै पद्धतीबाट
२३. प्रदेश मन्त्रीपरिषदमा कति सदस्य हुन सक्छन् ?
- प्रदेश सभाका सदस्यहरू मध्ये २० प्रतिशत भन्दा नबढ्ने गरी
२४. नेपालमा कति तहका अदालतहरू रहेका छन् ?
- ३ तहका (सर्वोच्च, उच्च र जिल्ला अदालत)
२५. गाउँपालिका/नगरपालिकामा गठन हुने न्यायीक समितिको संयोजक को हुने व्यवस्था छ ?
- उपाध्यक्ष/उपप्रमुख
२६. गाउँकार्यपालिका र गाउँसभाको अध्यक्षता कसले गर्छ ?
- गाउँपालिका अध्यक्ष
२७. नगरकार्यपालिका र नगरसभाको अध्यक्षता कसले गर्छ ?
- नगर प्रमुख
२८. नेपालको पहिलो लिखित संविधान कुन हो ?
- नेपाल सरकार वैधानिक कानून २००४ (जारी मिति वि सं २००४ माघ १३)
२९. नेपालको संविधान(२०७२) कहिले जारी भयो ?
- वि सं २०७२ असोज ३
३०. नेपालको संविधान(२०७२)मा कति भाग धारा र अनुसूचीहरू रहेका छन् ?
- ३५ भाग ३०८ धारा र ९ अनुसूचीहरू
३१. 'स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४' कहिले जारी भयो ?
- वि सं २०७४।६।२९
३२. नेपालमा स्थानीय तहहरूको संख्या कति रहेको छ ?
- ७५३
३३. नेपालमा महानगरपालिकाहरूको संख्या कति रहेको छ ?
- ६ (काठमाडौं, ललितपुर, पोखरा, भरतपुर, विरगंज र विराटनगर)
३४. नेपालमा उपमहानगरपालिकाहरूको संख्या कति रहेको छ ?
- ११ वटा
३५. नेपालमा नगरपालिकाहरूको संख्या कति रहेको छ ?
- २७६ वटा
३६. नेपालमा गाउँपालिकाहरूको संख्या कति रहेको छ ?
- ४६० वटा
३७. नेपालमा वडाहरूको जम्मा संख्या कति रहेको छ ?
- ६७४३

३८. जिल्ला समन्वय समितिमा बढिमा कति सदस्य हुने व्यवस्था रहेको छ ?
- ९ सदस्य
३९. नेपालको तराइ क्षेत्रलाई १२ र पहाडी क्षेत्रलाई २३ जिल्ला गरी जम्मा ३५ जिल्लामा विभाजन गर्ने काम कुन राणा प्रधानमन्त्रीको पालामा भयो ?
- विर सम्शेर
४०. भिमसेन थापाले देशलाई कति वटा जिल्लामा विभाजन गरेका थिए ?
- ३९ जिल्ला
४१. नेपाललाई १४ अन्चल ७५ जिल्लामा कहिले विभाजन गरियो ?
- वि सं २०१८ वैशाख १
४२. नेपाललाई ४ विकास क्षेत्रमा कहिले विभाजन गरियो ?
- वि सं २०२९।३।१३
४३. साविकमा ४ विकास क्षेत्रमा विभाजन भएको नेपाललाई कहिले ५ विकास क्षेत्रमा विभाजन गरियो ?
- वि सं २०३७।६।२६
४४. नेपालमा सर्वोच्च अदालतको स्थापना कहिले भयो ?
- वि सं २०१३ जेठ ८
४५. अभिलेख अदालत भन्नाले कुन अदालतलाई चिनिन्छ ?
- सर्वोच्च अदालत
४६. नेपालमा बहुदलीय व्यवस्थाको पुन स्थापना कहिले भयो ?
- वि सं २०४६ चैत्र २६
४७. प्रदेशको नामाकरण र राजधानी टुङ्गो कसरी लगाइन्छ ?
- प्रदेश सभाको सदस्यको २/३ बहुमतबाट
४८. राज्यको स्थायी अविभाज्य अहस्तान्तरणीय र सर्वोच्च शक्ती भनेर के लाई भनिन्छ ?
- राज्यको सार्वभौमसत्ता
४९. नेपाल सरकारको प्रमुख प्रशासनीक निकाय कुन हो ?
- प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय
५०. नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषद्को निर्णय कसले प्रमाणीत गर्छ ?
- मुख्य सचिव
५१. सुशासन ऐन २०६४ कहिले जारी भयो ?
- वि सं २०६४ माघ २३
५२. नेपालको संविधान(२०७२) नेपालको कति औं संविधान हो ?
- ७ औं (२००४, २००७, २०१५, २०१९, २०४७, २०६३ र २०७२ मा जारी भएका)
५३. स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले महानगर बन्नको लागि केकस्ता पुर्वशर्तहरु तोकेको छ ?
- कम्तिमा ५ लाख जनसङ्ख्या
  - पछिल्लो ५ वर्षको वार्षिक औषत आय कम्तिमा १ अर्व
  - कम्तिमा ५ सय शैया सुविधा सहितका अस्पतालहरु भएका
  - स्नातकोत्तर सम्मको अध्ययन सुविधा भएको शैक्षीक संस्था
५४. स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले महानगर बन्नको लागि केकस्ता पुर्वशर्तहरु तोकेको छ ?

- कम्तिमा २ लाख जनसङ्ख्या
  - पछिल्लो ५ वर्षको वार्षिक औषत आय कम्तिमा २५ करोड
  - कम्तिमा २ सय शैया सुविधा सहितका अस्पतालहरु भएका
५५. सरकार प्रमुख र राज्य प्रमुख एकै व्यक्ती हुने शासन प्रणाली कुन हो ?
- अध्यक्षतात्मक शासन प्रणाली
५६. नेपालको संविधान अनुसार संघीय संसदको अधिवेशनको आव्हान र अन्त्य कसले गर्छ ?
- राष्ट्रपतिले
५७. नेपालको संविधान अनुसार नेपालको सार्वभौमसत्ता र राजकीयसत्ता कसमा निहित रहेको छ ?
- नेपाली जनतामा
५८. नेपालको संविधान अनुसार नेपालको कार्यकारिणी अधिकार कसमा निहित रहेको छ ?
- मन्त्रिपरिषदमा
५९. नेपालको संविधान अनुसार कुन विधेयक संघीय संसदको तल्लो सदन अर्थात प्रतिनिधि सभामा मात्र पेश गर्न सकिने व्यवस्था छ ?
- अर्थ विधेयक
६०. संसदीय र अध्यक्षतात्मक दुवै शासनको मिश्रीत रुप मिश्रीत शासन प्रणाली अपनाएको देश कुन हो ?
- फ्रान्स
६१. नेपालको अन्तरीम संविधान २०६३ कहिले खारेज भयो ?
- वि सं २०७२ असोज ३